

Naturplaner i landbruget

I gennem de senere år er der kommet større og større fokus på landmandens rolle som naturforvalter. Rollen som naturforvalter er vigtig, da de enkelte landbrug bliver større og ofte kommer til at omfatte et helt lokalområde med mange forskellige og værdifulde naturtyper. Hvordan disse naturtyper kan forvaltes i kombination med et effektivt landbrug har der været mange diskussioner om. I forlængelse heraf har Dansk Landbrugsrådgivning m.fl. udviklet naturplan-konceptet som et værktøj til frivilligt og aktivt at inddrage naturforvaltning i landbruget, så der skabes samspil imellem den effektive landbrugsdrift og naturpleje.

En naturplan udarbejdes sammen med landmanden og tager udgangspunkt i landmandens egne ideer og ønsker. Basis for naturplanen er en kortlægning af ejendommens natur efter "Brandmandens lov". Det vil sige, at på samme måde som en brandmand bekæmper en ildebrand, ser man først på hvor der er værdifuld natur at bevare og beskytte, dernæst hvor der er mulighed for genopretning eller etablering af ny natur. Derved kommer naturplanen også til at virke som en natur-tilstandsrapport, der senere kan bruges som dokumentation i forbindelse med jagtudlejning, ejendomssalg mm. Dermed kan naturplanen blive et effektivt redskab i den fremtidige driftsledelse på mange ejendomme.

Ved at udarbejde en naturplan bliver der skabt sammenhæng i ejendommens naturpleje, og der opnås en større effekt af de forskellige tiltag, end hvis naturplejen bliver udført som haglskud uden sammenhæng og kontinuitet. Oftest opnår man også et bedre resultat ved at bevare og udbygge den eksisterende natur end ved at kaste sig ud i ressourceintensive projekter med etablering af ny natur.

Tranekær Naturplanslaug

I forbindelse med et pilotprojekt om naturplaner på Langeland er Tranekær Gods og 6 naboejendomme blevet samlet i Tranekær Naturplanslaug, med henblik på at demonstrere hvordan samarbejdet i et naturplanslaug kan fremme implementeringen af naturplanernes anbefalinger.

I løbet af 2004 og 2005 er der blevet udarbejdet individuelle naturplaner for ejendommene i naturplanslauget. Planerne er tilpasset overordnede retningslinier gældende for det samlede projektområde på 1900 ha. mark, eng og mosearealer.

Efterfølgende afholdes der i løbet af 2005 såkaldte "aktualitetstræf" i naturplanslauget, hvor medlemmerne mødes med naturplanskonsulenterne, for at følge op på naturplanerne, koordinere fælles tiltag og fælles henvendelse til Fyns Amt vedrørende pleje og drift af beskyttede naturtyper. Det er hensigten, at

aktualitetstræffene skal øge interessen for at inddrage naturplanerne i den daglige drift ved at skabe en synergieffekt imellem laugets medlemmer, som forhåbentlig kan brede sig til andre ejendomme i lokalområdet.

Synergieffekter

De enkelte ejendomme har hver især gennemført mange naturplejetiltag igennem årene, men der har hidtil manglet en koordinering, som kunne øge effekten af de enkelte tiltag ved at de udføres over et større sammenhængende område.

Samarbejdet i naturplanslauget forventes også at kunne minimere omkostningerne til naturpleje, ved at en mængde mindre delopgaver som plantning af læhegn og remiser, oprensning eller udgravning af vandhuller mm kan samles i større entrepriser til mere fordelagtige priser. Ved udgravning eller oprensning af flere vandhuller, kunne der opnås besparelse på følgende omkostninger:

- o Rådgivning og planlægning
- o Myndighedskontakt
- o Transport af entreprenørmateriel (en flytning med blokvogn koster typisk 5000 kr)
- o "mængderabat"

Arbejdsbyrden ved udførelsen af de forskellige plejetiltag kan også fordeles imellem medlemmerne, så ledig maskinkraft eller "manpower" udnyttes optimalt.

udgravning af vandhuller, kan samles i større entrepriser til mere fordelagtige priser

Projektet koordineres af Patriotisk Selskab, der sammen med AgroNatur gennemfører udarbejdelsen af de individuelle naturplaner. Projektet gennemføres med støtte fra Direktoratet for FødevarerErhverv. I løbet af 2005 er det hensigten at bringe uddrag af naturplanerne på www.patriotisk.dk og www.agronatur.dk

Naturplaner i bedriftsrådgivningen

For at sikre en miljørigtig landbrugsdrift som lever op til reglerne om krydsoverensstemmelse, vil landmænd fremover blive tilbudt såkaldt bedriftsrådgivning, som er rådgivning i miljø, folke-, dyre- og plantesundhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand på landbrugsbedrifterne. Rådgivningen kommer også til at omfatte udarbejdelse af naturplaner, hvortil der ydes et tilskud, hvis rammer endnu ikke er helt fastlagt. Under alle omstændigheder forventes det at naturplaner fremover vil blive en "naturlig" del af driftsplanlægningen.

Afdelingsleder
Søren Schmidt Thomsen
Patriotisk Selskab
sst@fsps.dk

Natur- og Vildtplejerådgiver
Kristian Kølln
AgroNatur
kk@agronatur.dk